

Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Βατοπαιδινός ως υποτακτικός του Γέροντος Ιωσήφ του Ησυχαστού

[/ Γενικά Θέματα](#)

Με αφορμή τα 13 χρόνια από την Κοίμηση του μακαριστού γέροντος Ιωσήφ του Βατοπαιδινού (1/7/2009), το Πρακτορείο «Ορθοδοξία» παραθέτει την εισήγηση του Καθηγουμένου της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου Αρχιμ. Εφραίμ, στην Εσπερίδα με θέμα τον Γέροντα Ιωσήφ τον Ησυχαστή, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των ΚΒ' Παυλείων της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, την Τετάρτη, 1 Ιουνίου 2016. Διαβάστε πώς αποφάσισε να γίνει μοναχός ο γέροντας Ιωσήφ ο Βατοπαιδινός, πώς έφτασε στο να «αρπάζεται» ο νους του κατά τη διάρκεια της προσευχής, αλλά και ποιο σημάδι είδε ο γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, προκειμένου να τον δεχθεί ως υποτακτικό. Ακόμα, γιατί έδινε τόση σημασία στην αρετή της υπακοής και πώς διακονούσε τον γέροντά του.

- Του Αρχιμανδρίτη Εφραίμ, Καθηγουμένου της Ιεράς Μεγίστης Μονής

Βατοπαιδίου

Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Βατοπαιδινός έκανε την αποταγή του στην ηλικία των 16 ετών το καλοκαίρι του 1937 στην Ιερά Μονή Σταυροβουνίου στην Κύπρο. Αφορμή της αποταγής του ήταν το εξής γεγονός. Μετά την παρακολούθηση μίας κωμικής ταινίας, αισθάνθηκε ένα μεγάλο υπαρξιακό κενό και μία βαθιά νέκρωση για τα πρόσκαιρα. Στεκόταν μόνος σ' ένα ύψωμα στην πόλη της Πάφου, τη βραδινή εκείνη ώρα, όταν ξαφνικά μέσα σ' ένα υπερκόσμιο, ιλαρό φως πρόβαλε η παρακλητική, γεμάτη αγάπη και ειρήνη μορφή του Κυρίου.

Εμφανίστηκε σε αυτόν ο ίδιος ο Χριστός και του είπε: «Γι' αυτό δημιούργησα τον άνθρωπο; Ο άνθρωπος είναι αθάνατος». Μετά από αυτήν την όραση πήρε την απόφαση να αρνηθεί τα εγκόσμια και να γίνει μοναχός. Στη μοναχική κουρά του πήρε το όνομα Σωφρόνιος και έζησε στην Μονή για 10 περίπου χρόνια. Με αφορμή το ημερολογιακό ζήτημα που είχε διχάσει την Μονή σε δύο στρατόπεδα, αλλά ουσιαστικά κατευθυνόμενος από την πρόνοια του Θεού και κατόπιν προτροπής και ευλογίας από τον πνευματικό της Μονής παπα-Κυπριανό κατευθύνεται για το Άγιον Όρος για υψηλότερη πνευματική ζωή.

Προσωρινά, στις αρχές του 1947, φιλοξενήθηκε στην ασκητική Καλύβη της Θείας Αναλήψεως κάτω από το Κυριακό της Σκήτης της Αγίας Άννης από τον σεβαστό Γέροντα Νικόδημο και την εξαμελή συνοδεία του. Η συνοδεία εκεί ασχολείτο με την ξυλουργική. Η πρόνοια του Θεού φρόντισε ώστε όταν χρειάστηκε ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής μία ξύλινη πόρτα για το εκκλησάκι του ασκητηρίου, που ήταν αφιερωμένο στον Τίμιο Πρόδρομο, να παραγγείλει την κατασκευή της στη συνοδεία που ο π. Σωφρόνιος έμενε προσωρινά, στην Αγία Άννα.

Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής εκείνη την περίοδο ησύχαζε στη Μικρά Αγία Άννα με τον συνασκητή του πατέρα Αρσένιο και τον π. Αθανάσιο, τον κατά σάρκα αδελφό του, μέσα στα απόκρημνα ερημικά σπήλαια. Ετύγχανε ιδιαιτέρου σεβασμού από τους ευλαβείς Αγιορείτες μοναχούς ως δάσκαλος της νοεράς ησυχίας και προσευχής, ως καθηγητής της μοναχικής πολιτείας. Ο π. Σωφρόνιος τόσο πολύ εντυπωσιάστηκε από τη μορφή και τους λόγους του Γέροντος Ιωσήφ που την άλλη ημέρα ζήτησε από τον Γέροντα να τον πάρει στην συνοδεία του, αλλά ο Γέροντας αρνήθηκε. **Η επιμονή του νεαρού τότε Σωφρονίου έπεισε τον Άγιο Γέροντα να του υποσχεθεί ότι πρώτα θα προσευχηθεί και να επιστρέψει την επομένη να του δοθεί η απάντηση, η οποία τελικά ήταν θετική. Αργότερα έγινε γνωστό ποια αποκάλυψη δέχθηκε ο σεβαστός Γέροντας, ώστε να πεισθεί να δεχτεί τον νεαρό Σωφρόνιο ως πρώτο υποτακτικό του. Είδε ένα πουλάκι να πετά και να κάθεται στον ώμο του και καθώς ο Γέροντας το κοιτούσε παραξενεμένος, το πουλάκι αυτό άνοιξε το στόμα του και αντί να κελαηδήσει άρχισε να θεολογεί.**

Με αυτό τον τρόπο τον πληροφόρησε ο Θεός, ότι ο νεαρός Σωφρόνιος θα ωρίμαζε πνευματικά κάτω από τη δική του καθοδήγηση, θα γινόταν σκεύος της Χάριτος του Θεού και θα λάμβανε το χάρισμα της θεολογίας.

Συμμορφώθηκε άμεσα στον καινούργιο τρόπο ζωής των Γερόντων, που ήταν πράγματι ησυχαστικός. Από το πρωί έως το μεσημέρι εργόχειρο για να έχουν τα προς το ζην, κατά κανόνα δεν επιτρεπόταν η επέκταση της διακονίας πέραν της καθορισμένης μεσημβρινής ώρας, έπειτα Εσπερινός με κομποσχοίνι - μόνος ο καθένας- ή και λίγη ανάγνωση, ακολουθούσε το γεύμα, ή μάλλον το δείπνο, τελείωναν στις εννέα η ώρα κατά την βυζαντινή ώρα (δηλαδή περίπου τρεις ή τέσσερις το απόγευμα), στη συνέχεια έπαιρναν ευλογία από τον Γέροντα και πήγαιναν για έναν σύντομο ύπνο. Μετά την ξεκούραση ετοίμαζαν, αν κάτι χρειαζόταν για την επομένη ημέρα, και στη συνέχεια αγρυπνούσαν προσευχόμενοι ο καθένας στο κελί του ως τα μεσάνυχτα. Αν είχαν Θεία Λειτουργία, γινόταν μετά τα μεσάνυχτα, αν όχι, ήταν ώρα πνευματικής μελέτης. Στο τυπικό αυτό εντασσόταν και η εξαγόρευση των λογισμών. Μας έλεγε σχετικά ο Γέροντάς μας Ιωσήφ: «Έτσι μέναμε κατά μόνας και μετά το μεσονύκτιο ή και πρωύτερα εγώ πήγαινα στον Γέροντα που η καλύβη του ήταν μακρύτερα από εμάς, και λέγοντάς του τους λογισμούς μου και ό,τι άλλο μου συνέβαινε, μου έλεγε πνευματικά και ό,τι άλλο απαιτούσε για τη διόρθωσή μας και την πνευματική ζωή. Αυτό το τυπικό το κρατήσαμε και οι άλλοι αδελφοί, όταν γίναμε περισσότεροι. Πριν όμως από την ώρα αυτή δεν δεχόταν ο Γέροντας κανέναν, και αυτό, όπως μου έλεγε, το φύλαξε από την αρχή»[1].

Κοντά στον Γέροντα Ιωσήφ έμαθε, ο π. Σωφρόνιος εμπειρικά, ότι μοναχισμός δεν είναι τίποτε άλλο παρά ή από τη ζωή αυτή αίσθηση της βασιλείας των Ουρανών, η βίωση της θείας Χάριτος. Τόνιζε ότι δεν ξεχνούσε ποτέ τις ημέρες αυτές και τον ενθουσιασμό που του δημιουργούσε ο πνευματικός αυτός τρόπος ζωής που γρήγορα ανέβαζε τους βιαστές σε ψηλή πνευματική κατάσταση.

Ο πόθος του π. Σωφρονίου ήταν η πνευματική του κατάρτιση από Γέροντα πεπειραμένο στη ζωή της ησυχίας, ιδιαίτερα τον ενδιέφερε η απόκτηση της νοεράς προσευχής. «Όταν πήγα, από την πρώτη κιόλας ημέρα», διηγείται, «μου ερμήνευσε ο Γέροντας με λεπτομέρεια το νόημα της πνευματικής ζωής. Ιδίως προσπαθούσε να ερμηνεύσει το θέμα της Χάριτος, ότι αυτή είναι ο κυριότερος παράγοντας, που πρέπει να μας απασχολεί, γιατί χωρίς Αυτήν ο άνθρωπος δεν μπορεί να κατορθώσει τίποτε. Σιγά σιγά “έπιανα” το νόημα των λόγων του, επειδή είχα βοήθεια προηγούμενες μελέτες και συμβουλές, πρακτικά όμως αγνοούσα τον τρόπο και το είδος αυτής της ενέργειας». Ένα μεσημέρι γεμάτος από ιλαρότητα και χαρά ο Γέροντας Ιωσήφ του είπε: «Πήγαινε και απόψε

θα σου στείλω ένα “δεματάκι” και θα ιδής τι γλυκύς που είναι ο Ιησούς μας». Μετά την ανάπαυση, όπως πάντοτε, άρχισε την αγρυπνία του και ετοιμάστηκε, σύμφωνα με τις συμβουλές του, να προσευχηθεί συγκεντρώνοντας όσο μπορούσε τον νου του. Όσον αφορά το δεματάκι, το είχε ξεχάσει τελείως.

Ο ίδιος γράφει για την εμπειρία του αυτή στο βιβλίο που έγραψε για τον Γέροντά του Ιωσήφ τον Ησυχαστή: **«Δεν θυμάμαι πώς ξεκίνησα, αλλά ξέρω καλά ότι μόλις άρχισα δεν πρόλαβα να προφέρω πολλές φορές το όνομα του Χριστού μας και γέμισε η καρδιά μου αγάπη προς τον Θεό.** Ξαφνικά πολλαπλασιάστηκε τόσο πολύ, που δεν προσευχόμουν πλέον, αλλά θαύμαζα με έκπληξη το ξεχείλισμα αυτό της αγάπης. Ήθελα να αγκαλιάσω και να ασπαστώ όλους τους ανθρώπους και όλη την κτίση και συγχρόνως σκεφτόμουν τόσο ταπεινά, που ένιωθα πως είμαι κάτω από όλα τα κτίσματα. Το πλήρωμα όμως και η φλόγα της αγάπης μου ήταν προς τον Χριστό μας, που αισθανόμουν ότι ήταν παρών, αλλά δεν μπορούσα να Τον δω, για να προσπέσω στα άχραντα πόδια Του και να Τον ρωτήσω, πώς πυρπολεί τόσο τις καρδιές και μένει κρυμμένος και άγνωστος; Είχα, τότε, μία λεπτή πληροφορία ότι αυτή είναι η Χάρης του Αγίου Πνεύματος και αυτή είναι η βασιλεία των Ουρανών, που ο Κύριός μας λέει ότι βρίσκεται μέσα μας και έλεγα- «ας μείνω, Κύριέ μου, έτσι και δεν χρειάζομαι άλλο τίποτε». Αυτό κράτησε αρκετή ώρα και σιγά σιγά επανήλθα στην πρώτη μου κατάσταση. Περίμενα με αγωνία, ανυπόμονα, να έλθει η κατάλληλη ώρα να πάω στον Γέροντα να τον ρωτήσω τι ήταν αυτό που συνέβη και πως έγινε. Ήταν 20 Αυγούστου και η σελήνη έλαμπε. Πήγα τρέχοντας και τον βρήκα έξω από το κελί του να περπατάει στο μικρό του προαύλιο. Μόλις με είδε, άρχισε να χαμογελά και πριν του βάλω μετάνοια, μου είπε: **«Είδες τι γλυκύς που είναι ο Χριστός μας; Κατάλαβες πρακτικά τι είναι αυτό που επίμονα ρωτούσες; Τώρα βιάζου να κάνεις κτήμα σου αυτή τη Χάρη και να μην σου την κλέψει η αμέλεια»**[2].

Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής είχε φθάσει στο επίπεδο να είναι έμπλεος θείας Χάριτος και να μπορεί να την μεταδίδει στους μαθητές του. Ο Γέροντας Εφραίμ ο Κατουνακιώτης ομολογούσε ότι «δεν μπορούσες να χορτάσεις από τη Χάρη που σου έδινε ο Γέροντας»[3]. Κάτι ασυνήθιστο- δυσκατόρθωτο ακόμη και για πολλούς εναρέτους Γέροντες. Κάτι που αποδεικνύει μεγίστη παρρησία ενώπιον του Θεού και φανερώνει τον αυθεντικό, τον αληθινό Γεροντισμό σε όλο το μεγαλείο του. Ο Γέροντας που διαθέτει πνευματικό πλούτο τον παραδίδει στον υποτακτικό και ο υποτακτικός παραλαμβάνει με φόβο Θεού τη θεία αυτή παρακαταθήκη, ώστε να την διαφυλάξει και να την παραδώσει με τη σειρά του στους μεταγενεστέρους. Αυτή είναι η πεμπτουσία της αγιορείτικης παραδόσεως.

Ο Θεός σφράγιζε τους λόγους του Γέροντος Ιωσήφ του Ησυχαστού προς τον καλό υποτακτικό του. Ο Γέροντάς μας Ιωσήφ μας έλεγε σχετικά: «Σε όσα μας πρόσταζε

να κάνουμε πήγαιναν καλά, παρόλο που κατ' αρχάς φαινόταν ότι θα αποτύχουμε. Σε όσα πάλι δίσταζε και όμως υποχωρούσε, για να μη προκύψει από μέρους μας φιλονικία ή γογγυσμός, συναντούσαμε τόσα εμπόδια, που ήταν αδύνατο να τα τελειώσουμε χωρίς υπερβολικούς κόπους και προβλήματα».

Ο Γέροντας Ιωσήφ φρόντιζε πάντα πνευματικά τους υποτακτικούς του, δεν έχανε την ευκαιρία να μαθαίνει σε αυτούς την φιλοπονία, την αυταπάρνηση, την ταπείνωση, την υπακοή, τη σιωπή, τη νοερά προσευχή και ησυχία. Σε κάποια περίπτωση, έστειλε τον πατέρα Σωφρόνιο φορτωμένο με ένα τσουβάλι σιτάρι από τη Μικρά Αγία Άννα στην Ιερά Μονή Εσφιγμένου να το αλέσει και να το φέρει πίσω φορτωμένος και στον δρόμο να μη μιλήσει, να μη φάει και να μη μείνει πουθενά. Συνολικά θα έκανε τουλάχιστον 16 ώρες πεζοπορία. Οι πατέρες τον εξυπηρέτησαν και μαζί με το αλεύρι του έδωσαν και μία σακούλα ψάρια παστά για να τα δώσει ευλογία στον Γέροντα. Όταν επιστρέφοντας έφτασε στο ασκητήριό τους του λέει ο Γέροντας Ιωσήφ, «έχω ένα γράμμα στη Λαύρα. Κάτσε, φάε και πήγαινε αμέσως να το πάρεις». Ο Γέροντάς μας αγογγύστως έκανε αυτήν τη μαρτυρική υπακοή. Άλλες οκτώ ώρες πεζοπορίας.

Ο ίδιος ο Γέροντάς μας Ιωσήφ μαρτυρεί όμως για τους καρπούς αυτής της υπακοής και φιλοπονίας: «Τη νύχτα πηγαίναμε να κάνουμε την προσευχή μας. Δεν προλαβαίναμε να κάνουμε τον σταυρό μας και να πούμε την εισαγωγή «Δεύτε προσκυνήσωμεν» και αμέσως ο νους αρπαζόταν. Αρπαζόταν ο νους και έτσι δύο ώρες σχεδόν περίπου έφευγε, δεν αισθανόμασταν τον νόμο της βαρύτητας. Και σιγά-σιγά επανερχόταν πάλι η κατάσταση αυτή. Κι αυτός ήταν ο καρπός της μικρής φιλοπονίας, δεν μπορούμε να πούμε ψέματα. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Δεν περιαιτολογούμε... Πόσο νοσταλγώ τις μέρες αυτές, που υπομείναμε πολλή άθληση υπακοής και αυταπάρνησης και ο Κύριος «τον χειμάρρουν της τρυφής αυτού»[4] είχε στραμμένο στην ταπεινή μας ψυχή! Με πόση νοσταλγία ανέμενα να ακούσω την εντολή του Γέροντος και ορμούσα με όλη μου την προθυμία, χωρίς ποτέ καμιά κρίση, αμφιβολία, σχόλιο, δειλία, η «εάν» ή «μήπως»! Δεν υπερβάλλω, όταν λέγω ότι για πολλές μέρες και μήνες -ήμουν συνεχώς γεμάτος ιδρώτες, χωρίς να αισθάνομαι καμιά ενόχληση ή έγνοια γι' αυτό, αφού πολλές φορές και ο νόμος της βαρύτητας ήταν ανεπαίσθητος, γιατί όλα τα συμπλήρωνε και τα ανακούφιζε η μαρτυρική χάρη της υπακοής και αυταπάρνησης, αισθανόμασταν αδιάκοπα την οσμή της ανάστασης και της αιωνιότητας».

[1] Ομιλία σε Σύναξη της Αδελφότητας.

[2] Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, Βίος Διδασκαλία «Η Δεκάφωνος Σάλπιγξ», Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 112016, σσ. 121-124.

[3] Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, Ο χαρισματούχος υποτακτικός, Γέροντας

Εφραίμ ο Κατουνακιώτης, εκδ. Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2002, σ. 88

[4] Ψαλμ. 35,9.

Μέρος Β'

Μολονότι ο μακάριος Γέροντας Ιωσήφ ήταν άκρος ησυχαστής, θεωρούσε ως θεμέλιο του μοναχού την παναρετή της υπακοής. Για αυτό παιδαγωγούσε τον υποτακτικό του, που σε κάποιους ίσως φανεί ότι ο τρόπος ήταν πολύ σκληρός, για να πάρει το πνεύμα και τους καρπούς της αληθινής υπακοής.

```
<span data-mce-type="bookmark" style="display: inline-block; width: 0px; overflow: hidden; line-height: 0;" class="mce_SELRES_start"></span>
```

Ο ίδιος αναφωνούσε και παρότρυνε τους υποτακτικούς του: «Ω μακαρία υπακοή- και πάλιν υπακοή- σε εσένα αρμόζουν αναμφιβόλως τα σκήπτρα. Παιδί μου, εμείς με τον γερο-Αρσένιο για να γευθούμε αυτά τα ουράνια αγαθά, εχύσαμε στην άσκηση άφθονο αίμα. Εσείς μόνο με μία επιμέλεια στην υπακοή απολαμβάνετε ίση Χάρη με εμάς. Κρατάτε τέκνα μου την υπακοή με όλη σας την ψυχή. Άλλη οδός από αυτήν δεν υπάρχει ευκολότερη και ανώτερη»[1]. Θεωρούσε ο μακάριος Γέροντας «όντως μέγα κατ' αλήθειαν το μυστήριο της υπακοής». Γράφει σε επιστολή του: «Η υπακοή ή η παρακοή δεν σταματά εις τον Γέροντα, αλλά δι' αυτού ανατρέχει εις τον Θεόν... Με τόσην αγάπην οφείλει να αποβλέπη εις τον Γέροντα ως να βλέπη τύπον Χριστού»[2].

Ο Γέροντάς μας Ιωσήφ ήταν πολύ επιδέξιος στις χειρωνακτικές εργασίες, στα λεγόμενα μαστοριλίκια, έπιαναν τα χέρια του. Αυτός έκανε το νέο κελί του Γέροντός του στη Μικρή Αγία Άννα, αυτός αναλάμβανε να κάνει τις οποιεσδήποτε κατασκευές χρειαζόνταν για τη συντήρησή τους εκεί. Κάποιο πρωινό θα έφτιαχνε μία σόμπα για τον μεγάλο Γέροντα, γιατί πλέον το κρύο εκείνου του χειμώνα είχε γίνει ανυπόφορο, ενώ και ο Γέροντας είχε εξασθενήσει πολύ. Όμως για έναν ανεξήγητο λόγο όλα πήγαιναν ανάποδα, υπήρχε έντονη δαιμονική ενέργεια. Τότε ο Γέροντάς μας πήγε στον μεγάλο Γέροντα για να τον ρωτήσει τι συμβαίνει. Αναφέρει ο ίδιος: «Πήγα, λοιπόν, του κτύπησα την πόρτα και μου άνοιξε. Μόλις με είδε ταραγμένο, άρχισε να γελάει. «Γέροντα, λέω, τι συμβαίνει εδώ; και γιατί μου είπες το πρωί σαν πρόρρηση “αν τελειώσω”; Αφού ξέρεις πως για μένα αυτό ήταν παιχνίδι». «Εσύ τι συμπέρανες πώς ήταν», μου είπε χαριεντιζόμενος. «Πειρασμός, του είπα, σατανική ενέργεια». «Αυτό ήταν, μου απάντησε. Και άκουσε να μάθεις αυτό που σε σένα φαίνεται μυστήριο. Το βράδυ στην προσευχή μου, όταν τελείωσα και ήθελα να ησυχάσω, είδα τον σατανά και απειλούσε να μου φέρει εμπόδια και πειρασμό στην απόφασή μου, που είχα προγραμματίσει. Και εγώ είπα στον Χριστό

μας- “Κύριε μου, μην τον εμποδίσεις, για να του δείξω πως σε αγαπώ και θα υπομείνω το κρύο, όσο επιτρέψεις Εσύ”. Και αυτός ήταν ο λόγος, παιδί μου, που έγιναν όλα αυτά, για να μην έχω σύντομα θέρμανση, καθώς εσείς επιθυμούσατε να μου ετοιμάσετε»[3].

Το Σάββατο του Λαζάρου το 1948 ο π. Σωφρόνιος έγινε μεγαλόσχημος μοναχός, όπου μετονομάστηκε σε Ιωσήφ. Έλαβε το όνομα του Γέροντος του σαν ιδιαίτερη τιμή και ευλογία. Ο ίδιος ο μεγάλος Γέροντας ομολογούσε για τον νεόκουρο συνώνυμο υποτακτικό του ότι υπήρχε «**πλήρης Χάριτος**» **καθώς ήταν «εργάτης υπακοής**». Την κουρά ετέλεσε ως εφημέριος ο παπα-Εφραίμ ο Κατουνακιώτης. Μετά την κοίμηση του μακαρίου Γέροντος Ιωσήφ του Ησυχαστού ο παπα-Εφραίμ ήταν πλέον ο πνευματικός του Γέροντός μας Ιωσήφ και άρρητη πνευματική αγάπη συνέδεσε τους δύο ασκητές κάτω από την ίδια πνευματική πατρότητα.

Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής εκμυστηρευόταν τις υψηλές πνευματικές του εμπειρίες στον υποτακτικό του για να τον ενισχύει πνευματικά και να μην αποθαρρύνεται στον αγώνα του. Έτσι του ανέφερε για την επίσκεψη που δέχτηκε από την Κυρία Θεοτόκο στο εκκλησάκι του Τιμίου Προδρόμου στη Μικρή Αγία Άννα, όταν ήταν πολύ θλιμμένος από διάφορους εξωτερικούς πειρασμούς και συκοφαντίες. Η ίδια η Παναγία εμφανίστηκε και του είπε: «Δεν σου είπα να έχεις την ελπίδα σου σε μένα; Γιατί αποθαρρύνεσαι; Να, πάρε τον Χριστό!». Και κατόπιν ο Χριστός, το θείο Βρέφος, τον χάιδεψε τρεις φορές στο μέτωπο και στο κεφάλι και τον γέμισε με άρρητη ευωδία και πνευματική ευφροσύνη[4]. Άλλη φορά του έλεγε πως έβλεπε με το οπτικό της ψυχής του σαν σε τηλεόραση τον π. Αθανάσιο να έρχεται από την Ιερά Μονή Αγίου Παύλου ως το ασκητήριό τους[5]. Του περιέγραφε επίσης με λεπτομέρεια τις θεωρίες, τα θεία οράματα που του αποκάλυπτε η Χάρις του Θεού, όπως την πόλη του Θεού, τον παράδεισο[6].

Το να γίνει κάποιος υποτακτικός σε έναν Γέροντα σαν τον Γέροντα Ιωσήφ τον Ησυχαστή δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Πολλοί προσπαθούσαν και δεν τα κατάφερναν και έφευγαν. Γι' αυτόν τον λόγο δεν ήθελε ο Γέροντας αρχικά να δεχτεί τον π. Σωφρόνιο. Από τη στιγμή όμως που τον δέχτηκε, κατόπιν θείας πληροφορίας όπως προαναφέραμε, ήταν απαιτητικός με τον υποτακτικό του. Και αυτό δεν γινόταν βέβαια για ιδιοτελείς λόγους, αλλά προσέβλεπε πάντοτε στην πνευματική ωφέλεια και πρόοδο του υποτακτικού του. Τον παιδαγωγούσε με αυστηρότητα και με αγάπη, με επιτίμια και με νουθεσίες. Του προκαλούσε τις απαραίτητες τομές για να καθαρθεί η καρδιά από τα πάθη, ώστε να αρχίσει να βιώνει τη Χάρη του Θεού, τον αγιασμό.

Ο Γέροντάς μας Ιωσήφ έζησε σαν υποτακτικός του Γέροντος Ιωσήφ του Ησυχαστού δώδεκα χρόνια. Στη Μικρή Αγία Άννα έζησε για έξι χρόνια. Οι συνθήκες ζωής εκεί ήταν πολύ σκληρές και το πρόγραμμα ήταν πολύ αυστηρό, παρόλα τα προβλήματα υγείας που είχε σε βαθμό επικίνδυνο για τη ζωή του, αφού είχε γαστρορραγίες και αιμοπτύσεις, εν τούτοις ο νέος μοναχός κρατούσε την πίστη και δεν οπισθοχωρούσε, αφήνοντας, ακόμα και αυτήν την υγεία του, στην πατρική Πρόνοια του Θεού, ακολουθώντας το πρότυπο του παραδείγματος του Γέροντός του, που έβλεπε τα πάντα με βάση την πίστη και όχι με βάση την λογική. Όταν άρχισε η αιμόπτυση του Γέροντός μας, τότε είπε ο μεγάλος Γέροντας: «Αρσένιε, τελείωσε. Πρέπει να φύγουμε. Εάν και ο Ιωσήφ αρρώστησε τι θα κάνουμε εδώ μέσα»; Ο Χαράλαμπος ήταν ιερέας, ο παπα-Εφραίμ ήταν φιλάσθενος και άρρωστος εξ αρχής, ο γερο-Αρσένιος ήταν 70 χρονών, είχαν πλέον πρόβλημα συντηρήσεως, ποιος θα έφερνε σε πέρας τις καθημερινές εργασίες, αφού ο Γέροντάς μας Ιωσήφ ήταν αυτός που τις διεκπεραίωνε.

Τον Σεπτέμβριο του 1953, μία νύχτα με φεγγάρι, πήραν στον ώμο τους τα ελάχιστα πράγματά τους και κατέβηκαν στη Νέα Σκήτη σε κάποιες μεμονωμένες καλύβες γύρω από τον πύργο της Σκήτης. **Εκεί στη Νέα Σκήτη ο Γέροντάς μας Ιωσήφ για έναν χρόνο, από τον Μάιο του 1957 έως τον Μάιο του 1958, υπηρέτησε και σαν Δικαίος.** Πριν ακόμη την κοίμηση του μεγάλου Γέροντος είχε αποκτήσει πνευματικό πλούτο που από την πολλή του αγάπη σκόρπιζε σε όσους είχαν ανάγκη συμβουλής και παρηγορίας. Υπάρχουν επιστολές εκείνης της περιόδου, όπου φαίνεται το μεγάλο ύψος της πνευματικής εμπειρίας του υποτακτικού μοναχού Ιωσήφ, ενώ η θεολογία του δεν προερχόταν από ακαδημαϊκή γνώση, εξάλλου τέτοια δεν είχε, αλλά ήταν προσωπικό βίωμά του.

Όταν αρρώστησε ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής με καρδιακή ανεπάρκεια τον Ιανουάριο του 1959 ανέλαβε ο Γέροντάς μας πρωτοβουλία για τη θεραπεία του. Γράφει σε μία επιστολή του: **«Χωρίς να τον ερωτήσω, γιατί δεν μου επέτρεπε, εμερίμνησα με τον παπα-Εφραίμ και εφέραμεν γιατρόν από έξω κατ' ευθείαν και χάρις τω Θεώ εκερδίσαμεν φαίνεται τη μάχην. Ο γιατρός ήτο**

κατ' ευχήν καλός επιστήμων και η διάγνωσις πέτυχε. Τώρα κάνωμεν την κατά συνταγήν θεραπείαν και τα αποτελέσματα είναι καλά. Η πάθησις είναι της καρδίας και είναι προχωρημένης μορφής, ελπίζομεν όμως καλά αποτελέσματα εκεί που τα πάντα ήσαν χαμένα».

Τελικά ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής κοιμήθηκε οσιακά την ημέρα της κοιμήσεως της Παναγίας, την οποία ευλαβείτο τόσο πολύ, στις 15 Αυγούστου 1959 σε ηλικία 62 ετών. Από τον Οκτώβριο του 1959, παρακινούμενος από πνευματικά παιδιά του μεγάλου Γέροντος, ο Γέροντάς μας άρχισε να συγγράφει τον βίο του και το 1963 είχε ολοκληρώσει την πρώτη βιογραφία σε επιστολιμαία μορφή[7].

Υπολογίζεται ότι από τη “ρίζα” του Γέροντος Ιωσήφ του Ησυχαστού προέρχονται άμεσα, περισσότεροι από 1000 μοναχοί και μοναχές. Επειδή το προγνώριζε αυτό ο Γέροντας δεν επέτρεψε στους υποτακτικούς του μετά τον θάνατό του να ζήσουν μαζί, αλλά τους χώρισε, κάτι ασυνήθιστο βέβαια στην αγιορειτική τάξη. Προγνώριζε ότι αυτοί θα γίνουν Ηγούμενοι και Γέροντες μεγάλων κοινοβίων. Όταν βρισκόταν στις σπηλιές της Μικράς Αγίας Άννης τον είχε επισκεφθεί ο Ιωάννης Μπίτσιος από την Ουρανούπολη, την περίοδο που ο Γέροντας είχε αποκτήσει τους τρεις υποτακτικούς του, Γέροντα Ιωσήφ Βατοπαιδινό, Γέροντα Εφραίμ Φιλοθείτη και Γέροντα Χαράλαμπο Διονυσιάτη. Ο κ. Μπίτσιος ρώτησε τον Γέροντα αν αυτοί οι τρεις νέοι μοναχοί ήταν της συνοδείας του και ο Γέροντας Ιωσήφ του αποκρίθηκε προφητικά: «Βλέπεις αυτά τα καλογέρια, Γιάννη; Θα έρθει ώρα που αυτά τα καλογεράκια θα γεμίσουν με μοναχούς το Άγιον Όρος». Αυτή η προφητεία επαληθεύτηκε με τη Χάρη του Θεού παρόλες τις λογικά αντίξοες και αδύνατες συνθήκες και περιστάσεις. Γιατί εκτός από το ότι, τρία καλογεράκια τι θα μπορούσαν να κάνουν; ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής αρχικά ήταν με τους Ζηλωτές, αλλά κατόπιν αποκαλυπτικού οράματος και θείας φωνής που του έλεγε ότι «η ζώσα Εκκλησία είναι στο Οικουμενικό Πατριαρχείο» επέστρεψε σε κοινωνία με την κανονική Εκκλησία παρόλο τον πόλεμο και τις συκοφαντίες που δέχτηκε από τους Ζηλωτές. Όλα κατευθύνονταν από τη θεία Πρόνοια. Και η αποδοχή των συγκεκριμένων υποτακτικών του, και η απομάκρυνσή του από τους Ζηλωτές, και ο χωρισμός των υποτακτικών του σε διαφορετικές συνοδείες.

Το γεγονός ότι στα σημερινά κοινόβια του Αγίου Όρους συμβαδίζουν η υπακοή και η ησυχία, ότι υπάρχει αυτή η σύζευξη μεταξύ υπακοής και ησυχίας, νομίζουμε ότι οφείλεται κατά κύριο λόγο στον μακάριο Γέροντα Ιωσήφ τον Ησυχαστή και τους υποτακτικούς του. Ο Γέροντάς μας Ιωσήφ παρέλαβε ως γνήσιος υποτακτικός το υποτακτικό αλλά και το ησυχαστικό πνεύμα του μακαρίου Γέροντος του Ιωσήφ του Ησυχαστού. Αυτό το πνεύμα παραλάβαμε και εμείς από τον αείμνηστο Γέροντά μας Ιωσήφ και προσπαθούμε με τις ταπεινές δυνάμεις μας να το διαφυλάξουμε και να

το παραδώσουμε και στους μεταγενεστέρους.

(Εσπερίδα με θέμα τον Γέροντα Ιωσήφ τον Ησυχαστή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των ΚΒ' Παυλείων

που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολη Βεροίας, την Τετάρτη, 1 Ιουνίου 2016)

[1] Ιωσήφ Μ.Δ., Ιερομόναχος Χαράλαμπος Διονυσιάτης, χ.τ. 2002, σ. 94.

[2] Γέροντος Ιωσήφ, Έκφρασις μοναχικής εμπειρίας, Επιστολή 14, εκδ. Ιερά Μονή Φιλοθέου, Άγιον Όρος 620 03, σ. 104 και σ. 102

[3] Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, Ό Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, Βίος Διδασκαλία «Η Δεκάφωνος Σάλπιγξ», Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 112016, σσ. 134-135.

[4] Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, Ό Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, Βίος Διδασκαλία «Η Δεκάφωνος Σάλπιγξ», Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 112016, σσ. 155-157

[5] Ο.π., σσ. 138-139.

[6] Βλ. Ο.π., σσ. 77-82.

[7] Βλ. Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, Θείας Χάριτος εμπειρίες, Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, Επιστολιμαία βιογραφία Ανέκδοτες επιστολές και ποιήματα, Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2005.